

Gintauto Vėžio ekslibrisai

Rinkinio pristatymas Newberry bibliotekoje Čikagoje

GIEDRIUS SUBAČIUS

Kovo 31 dieną Newberry bibliotekoje įvyko Gintauto Vėžio ekslibrisų rinkinio pristatymas. Gintautas Vėžys – Čikagoje žinomas knygų mylėtojas, Algimanto Mackaus knygų leidybos fondo vadovas, išleidęs per 100 lietuviškų knygų Čikagoje. Be turtingos namų bibliotekos, Gintautas Vėžys buvo surinkęs ir didžiulį lietuviškų ekslibrisų rinkinį, taip pat ekslibrisų parodų katalogų, knygų apie lietuviškus ekslibrisus, jų autorius. Pernai rudenį Gintauto Vėžio žmona Lakštuonė Vėžienė ir dukra Vaiva Vėžys nusprendė padovanoti Gintauto Vėžio paliktą rinkinį Newberry bibliotekai. Sunku būtų ir įsivaizduoti tinkamesnę vietą. Newberry biblioteka garsi istorinių knygų rinkiniais. Be kita ko, ji turi daug svarbių istorinių lietuviškų knygų: pavyzdžiui, galima paminėti 1653 m. Danieliaus Kleino pirmąją lietuvių kalbos gramatiką – tai vienintelis egzempliorius, žinomas mūsų planetos vakarų pusrutulyje. Europoje irgi teišlikę keli to leidinio egzemplioriai. Newberry biblioteka renka spaudinius ir kitą medžiagą, susijusią su spaudos istorija. Ekslibrisai – žanras, labai artimai susijęs su spaudos istorija, tiesiogiai atitinkantis bibliotekos rinkinių prioritetus.

Newberry rinkinių papildymu džiaugėsi bibliotekos prezidentas David Spadafora, retų knygų ir rinkinių kuratorius Paul Saenger. Gintauto Vėžio rinkinį pristatė spaudos istorijos kuratorius, be kita ko, lietuvių draugas ir lietuvių kultūros rėmėjas, puikus lietuvių rinkinių žinovas Paul Gehl. Jis įvertino Gintauto Vėžio rinkinį kaip išskirtinį. Newberry biblioteka turi daug knygos nuosavybės ženklų istoriją liudijančių dokumentų, knygų, leidinių, ekslibrisų. Gintauto Vėžio lietuviškas rinkinys išsiskiria tuo, kad dabar jis – pats didžiausias vienos šalies ir tautos ekslibrisų rinkinys Newberry bibliotekoje. Su

Prie Gintauto Vėžio ekslibrisų. Iš kairės: Paul Gehl, Vaiva Vėžys, Lakštuonė Vėžienė, Vaivos vyras David Masopust.

Lietuva susijusių ekslibrisų Gintauto Vėžio rinkinyje yra per keturis tūkstančius (neįskaitant dubletų), dar apie tūkstantį – estų ir latvių. Dabar Newberry bibliotekos skaitytojai geriausiai galės pažinti ekslibriso – mažojo spaudos žanro – istoriją būtent lietuviškų Gintauto Vėžio ekslibrisų dėka.

Po oficialaus pristatymo Paul Gehl rodė atskirus Gintauto Vėžio rinkinio ekslibrisus, besidomintiems aiškino ekslibriso istoriją. Tai mažosios spaudos žanras, dėl smulkumo ne visada lengvai atspausdinamas. Pasak Paul Gehl, ekslibrisams

spausdinti buvo vartojamos kuo įvairiausias spaudos technikos. Ir Gintauto Vėžio rinkinys yra puikus tos įvairovės pavyzdys. Be kita ko, Gintauto Vėžio rinkinio pristatyme dalyvavo ir vienas iš lietuviškų ekslibrisų autorių – Vytautas Virkau. Gintautas Vėžys buvo surinkęs nemažai Vytauto Virkau spausdintų ekslibrisų ir dabar jie pateko į Newberry rinkinius kartu su Gintauto Vėžio kolekcija.

Neperdėsime sakydami, kad lietuvių kultūra Newberry bibliotekoje jaučiasi kaip namie. Ji ten visada laukiama ir kruopščiai globojama. □